

55-lecie Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Lublinie

W dniach 18-19 września 1999 roku Wydział Medycyny Weterynaryjnej w Lublinie obchodził 55-lecie swojego istnienia, połączone z uroczystością nadania tytułów doktorów *honoris causa* dwu wybitnym profesorom, prof. Dušanovi Magicovi – rektorowi Uniwersytetu Weterynaryjnego w Koszycach (Słowacja) oraz prof. dr. hab. dr. h.c. Uniwersytetu im. A. von Humbolta w Berlinie Edmundowi Prostowi. Uroczyste nadanie tytułów przyznanych przez Senat Akademii Rolniczej w Lublinie połączone zostało z sesją naukową oraz specjalistycznymi wykładami dla absolwentów macierzystego Wydziału.

Jubileuszowe uroczystości uświetnili swoją obecnością zagraniczni goście, zarówno ze świata nauki, jak i polityki w osobach:

- Prof. Bernard Lobietti, Wiceprezes Francuskiej Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej i Przewodniczący Rady Administracyjnej Szkoły Weterynaryjnej w Lionie – Francja,
- Dr Domenico Bergero, przedstawiciel Wydziału Weterynaryjnego w Turynie – Włochy,
- Prof. Jorge Moreno Lopez z Wydziału Weterynaryjnego w Upsali – Szwecja,
- Prof. Ikka Alitalo, przedstawiciel Wydziału Weterynaryjnego z Helsinek – Finlandia,
- Prof. Vladimir Vajda, Przewodniczący Senatu Uniwersytetu Weterynaryjnego w Koszycach – Słowacja,
- Ondrej Niemczok, Ambasador Republiki Słowackiej w Polsce.

Ponadpółwieczny okres istnienia Wydziału, powołanego do życia dekretem Krajowej Rady Narodowej w 1944 roku jako jednego z czterech wydziałów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, skłania do wspomnień i refleksji. Tym bardziej że działalność Wydziału przypada na trudny okres powojenny, jeszcze trudniejszy, określany często jako tzw. okres stalinowski, następnie okres gomułkowski i gierkowski. Lata osiemdziesiąte, czyli czas formowania się „Solidarności” i jej nieustępliwej walki o demokratyczny ustrój państwa, są okresem

trudnym ze względów gospodarczych i politycznych. Ostatnia dekada działalności Wydziału przypada na okres lat dziewięćdziesiątych, czas tworzenia demokratycznych struktur III Rzeczypospolitej, wprowadzania nowego systemu ekonomicznego opartego na gospodarce rynkowej. To urynkowanie gospodarki nie ominęło również szkolnictwa wyższego, zmuszając środowisko naukowe do poszukiwania różnych form aktywności w celu finansowego wsparcia statusu wyższych uczelni, a także wywarło wpływ na wszystkie obszary działania lekarsko-weterynaryjnej profesji, co znalazło odzwierciedlenie w organizacji procesu dydaktycznego, badawczego oraz działalności usługowej.

W okresie 1944-1999 wydział nasz opuściło 5032 absolwentów, którym wręczono dyplom lekarza weterynarii, 301 lekarzy weterynarii uzyskało stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych, a stopień naukowy doktora habilitowanego – 74 osoby.

Trzon samodzielnej kadry naukowej tworzy 18 profesorów tytularnych, w tym 14 profesorów zwyczajnych, 17 doktorów habilitowanych, w tym 15 zatrudnionych na etatach profesorów uczelnianych, 35 adiunktów, 38 asystentów, 6 wykładowców i starszych wykładowców, 16 pracowników naukowo-technicznych i 50 pracowników inżyniersko-technicznych.

Aktualnie Wydział tworzy 17 jednostek organizacyjnych: Instytut Anatomii Zwierząt kierowany przez prof. dr. hab. Stanisława Fliegera – z Zakładem Anatomii Zwierząt (kierownik prof. dr. hab. S. Flieger) oraz Zakładem Histologii i Embriologii – kierownik dr. hab. R. Cybulska prof. nadzw. AR; Katedra Anatomii Patologicznej – kierownik dr. hab. Z. Nozdryn-Plotnicki prof. nadzw. AR; Katedra Biochemii – kierownik dr. hab. M. Podolak-Majczak prof. nadzw. AR; Katedra Chorób Ryb i Biologii – kierownik dr. hab. T. Sopińska prof. nadzw. AR; Katedra Farmakologii – kierownik prof. dr. hab. Z. Roliński; Katedra Fizjologii Zwierząt – kierownik prof. dr. hab. T. Studziński; Katedra Higieny Żywności Pochodzenia Zwierzęcego – kierownik prof. dr. hab. E. Pełczyńska; Katedra Mikrobiologii Weterynaryjnej – kierownik prof. dr. hab. J. Buczek; Katedra Parazytologii i Chorób Inwazyjnych – kierownik prof. dr. hab. L. Gundlach; Katedra Patofizjologii – kierownik prof. dr. hab. M. Wiśliński; Katedra Profilaktyki Ogólnej i Chorób Ptaków – kierownik prof. dr. hab. J. Rzedzicki wraz z Zakładem Prewencji Weterynaryjnej – kierownik dr. hab. A. Wernicki prof. nadzw. AR; Katedra Toksykologii i Ochrony Środowiska – kierownik dr. hab. H. Kowalska-Pylka prof. nadzw. AR; Katedra Epizootologii i Klinika Chorób Zakaźnych – kierownik prof. dr. hab. mgr Z. Gliński; Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych Zwierząt – kierownik prof. dr. hab. E. Madej wraz z Zakładem Diagnostyki Klinicznej – kierownik prof. dr. hab. Z. Pomorski i Zakładem Analityki Klinicznej – kierownik dr. hab. J. Filar prof. nadzw. AR; Katedra i Klinika Rozrodu Zwierząt – kierownik dr. hab. W. Wawron prof. nadzw. AR wraz z Zakładem Andrologii i Biotechnologii Rozrodu – kierow-

nik dr hab. Z. Wrona prof. nadzw. AR; Katedra i Klinika Chirurgii Zwierząt – kierownik prof. dr hab. E. Komar; Zakład Radiologii Weterynaryjnej i Ultrasonografii – kierownik prof. dr hab. S. Koper.

Dokonania Wydziału tradycyjnie grupują się w trzech podstawowych dziedzinach: badania naukowe, działalność dydaktyczna i działalność usługowa na rzecz właścicieli zwierząt czy też podmiotów gospodarczych zajmujących się produkcją leków i biopreparatów.

Badania naukowe w chwili obecnej realizowane są jako badania własne, badania statutowe, a także projekty badawcze w liczbie 8 (tzw. granty).

Okres ostatnich pięciu lat sprzyjał także wymianie naukowej, w latach 1994-1999 na krótkoterminowe lub długoterminowe staże naukowe wyjechało 85 osób, zaś Wydział gościł w tym czasie 68 przedstawicieli nauk weterynaryjnych z Europy i Stanów Zjednoczonych. Obecnie na rocznym stażu naukowym w Katedrze Parazytologii i Chorób Inwazyjnych przebywa dr Zaho Lien z Chińskiej Republiki Ludowej. Liczącą się pozycją Wydziału sprawia, że nie przypadkiem kilku naszych profesorów piastuje z wyboru różne funkcje w towarzystwach i organizacjach naukowych. Prof. dr hab. E. Prost jest z wyboru już trzecią kadencję prezesem Lubelskiego Towarzystwa Naukowego. W rozpoczynającej się kadencji Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN znajduje się pięciu przedstawicieli naszego Wydziału. Są to profesorowie: Z. Gliński, S. Koper, E. Madej, Z. Pomorski i J. Wawrzekiewicz. Prof. dr hab. W. Wawron jest członkiem Komitetu Biologii i Rozrodu PAN. Nasi pracownicy zasiadają w radach naukowych innych placówek naukowo-badawczych (PIW – prof. dr hab. E. Madej), pełnią funkcję ekspertów (MEN – prof. dr hab. J. Rzedzicki), są członkami rad programowych lub naukowych zagranicznych i krajowych czasopism („Medycyna Weterynaryjna” – prof. dr hab. Z. Gliński, prof. dr hab. T. Studziński, prof. dr hab. J. Wawrzekiewicz; „Polish Journal of Veterinary Sciences” – prof. dr hab. Z. Pomorski, prof. dr hab. A. Wernicki i prof. dr hab. L. Gundlach; „Folia Veterinaria” – prof. dr hab. J. Buczek i prof. dr hab. Z. Pomorski; „Annales UMCS sect. DD” – prof. dr hab. Z. Gliński, prof. dr hab. J. Buczek, prof. dr hab. S. Koper, prof. dr hab. S. Flieger i prof. dr hab. J. Rzedzicki).

Z aktywnością naukową ściśle związana jest działalność wydawnicza Wydziału. Od początków istnienia wydawany jest miesięcznik „Medycyna Weterynaryjna”, redagowany od wielu lat na wysokim poziomie przez redaktora naczelnego prof. dr hab. dr. h.c. E. Prosta, osoby wielce zasłużonej dla polskiej i światowej weterynarii. W pracy redakcyjnej wspomagają go pracujący również na naszym Wydziale współpracownicy, prof. dr hab. E. Pelczyńska, zastępca redaktora naczelnego i dr hab. K. Szkucik – redaktor. Kolejnym wydawnictwem jest ukazujący się od 52 lat rocznik „Annales UMCS sectio DD”. Dzięki wysiłkom redaktora prof. dr hab. Z. Glińskiego pismo utrzymuje wysoki poziom naukowy i edytorski. Wizytówką Wydziału jest również założony w 1962 roku przez prof. dr hab.

T. Jastrzębskiego i prof. dr. hab. E. Prosta, a od 1977 roku kierowany przez prof. dr. hab. K. Wawrzekiewicz periodyk „Excerpta Veterinaria Lublin”. Czasopismo (wydawane w cyklu rocznym), rozsyłane jest w formie wymiany do krajowych i zagranicznych ośrodków naukowo-badawczych, uczelni wyższych, międzynarodowych organizacji i towarzystw naukowych. Wszystkie nasze jednostki organizacyjne włączone są w akademicką sieć komputerową i korzystają na co dzień z ułatwień poczty komputerowej oraz informacji internetowej. Umożliwia to stały i szybki dostęp do większości źródeł aktualnej informacji naukowej.

Druga istotna, po badaniach naukowych, dziedzina dokonań naszego Wydziału to działalność dydaktyczna, zarówno szczebla podstawowego – na poziomie studenckim, jak i w wymiarze szerszym – kształcenia podyplomowego. Podstawowym naszym zadaniem jest kształcenie studentów; aktualnie studiuje 860 osób, w tym na roku I – 150 osób, na roku II – 141 osób, na roku III – 155 osób, na roku IV – 139 osób, na roku V – 139 osób i na roku VI – 131 osób.

Przekształcenia wynikające z prywatyzacji zawodu spowodowały konieczność zmian w dotychczasowym procesie kształcenia przyszłych lekarzy weterynarii. Celowi temu posłużyła przeprowadzona na Wydziale w latach 1995-1997 tak zwana harmonizacja treści nauczania, realizowana we współpracy z Wiedeńskim Uniwersytetem Weterynaryjnym oraz Wydziałem Weterynaryjnym w Turynie. Efektem tych działań było znaczne ujednolicenie wykładanych treści programowych, jak też wdrożenie zmodernizowanego programu nauczania. Między innymi wyodrębniono z różnych grup przedmiotowych 22 przedmioty fakultatywne. Aktualnie studenci mają do wyboru następujące fakultety: analityka kliniczna, biologia molekularna, choroby gołębi i ptaków ozdobnych, choroby metaboliczne zwierząt gospodarskich, choroby zwierząt laboratoryjnych, choroby zwierząt łownych, epidemiologia i choroby odzwierzęce, etyka, farmacja weterynaryjna, fizjologia kliniczna, fizjologia środowiska, geriatryka weterynaryjna, higiena pasz, hodowla i choroby zwierząt egzotycznych, marketing i zarządzanie, neurologia, okulistyka weterynaryjna, onkologia weterynaryjna, pediatria weterynaryjna, rozród koni, socjologia, stomatologia.

Odrębny i trudny problem stanowi zaplecze dydaktyczne oraz wyposażenie Wydziału. Ekonomiczne uwarunkowania sprawiły, że zarówno PGR-y, jak i majątki uczelniane, tzw. RZD, jako obiekty nierentowne uległy likwidacji lub wydzierżawieniu, dlatego też na dzień dzisiejszy ich udział w szkoleniu studentów Wydziału Medycyny Weterynaryjnej jest znikomy. Chcąc zatem realizować praktyczne zajęcia terenowe musimy korzystać z prywatnych ferm, gospodarstw hodowlanych, stadnin czy zakładów przetwórczych, starając się w zamian świadczyć na ich rzecz określone usługi bądź też płacąc za poczynione szkody czy umniejszenie wartości służących nam zwierząt. Silna konkurencja w zawodzie będąca następstwem prywatyzacji, jak też utrzymujący się od lat kryzys w sektorze

produkcji rolnej i hodowlanej sprawiły, że liczba zwierząt gospodarskich korzystających z usług oferowanych przez poszczególne kliniki i zakłady Wydziału uległa wyraźnemu zmniejszeniu. Wywołało to niekorzystny wpływ na praktyczną stronę przygotowania zawodowego naszych absolwentów. Dotyczy to w równym stopniu wszystkich wydziałów weterynaryjnych w całym kraju. W celu przeciwdziałania choćby częściowo tym niekorzystnym dla nas zjawiskom, poszczególne jednostki dydaktyczne nabywają lub wypożyczają zwierzęta gospodarskie, przeznaczając na ten cel całość budżetu dydaktycznego, jak też większość dochodów wypracowanych w ramach działalności klinicznej. Na tle tych niekorzystnych uwarunkowań pocieszający jest fakt istotnego wzrostu liczby leczonych psów i kotów oraz innych zwierząt tzw. towarzyszących człowiekowi.

Stawiając sobie za jeden z głównych celów poprawę jakości kształcenia przyszłych lekarzy weterynarii, od dwóch lat nasz Wydział intensywnie przygotowywał się do oceny przez specjalną Międzynarodową Komisję Europejskiego Stowarzyszenia Edukacji Weterynaryjnej. Opracowany przez prof. dr. hab. A. Wernickiego i dr M. Kankofer zbiorczy raport samooceny, przy zaangażowaniu wszystkich jednostek organizacyjnych Wydziału, przesłany został do Brukseli, zaś sama wizyta ekspertów miała miejsce od 6 do 12 grudnia 1999 roku. Wizytowali nas profesorowie: A. Rijnberk z Utrechtu (Holandia), specjalista z zakresu nauk klinicznych – przewodniczący komisji; R. Chizzolini z Parmy (Włochy), specjalista z zakresu higieny środków spożywczych zwierzęcego pochodzenia; M. Vandevelde z Berna (Szwajcaria), specjalista z zakresu nauk podstawowych, K. Schellender z Bonn, specjalista z zakresu żywienia i hodowli zwierząt oraz praktyk dr R. Green z Sasex (Wielka Brytania). Komisji towarzyszyli dwaj stali członkowie: S. T. Allman i dr D. M. Allman z Brukseli (stałej siedziby komisji), zapewniający obsługę administracyjną dla gremium kontrolującego. Na pełną ocenę wizyty aprobowanej musi Wydział Medycyny Weterynaryjnej w Lublinie poczekać co najmniej dwa miesiące, ponieważ taka jest procedura prac komisji, zatem raport końcowy zostanie przekazany władzom dziekańskim na przełomie lutego i marca 2000 roku.

Należy mieć nadzieję, że zawarte w tym raporcie wskazówki i sugestie przyczynią się do wyboru optymalnych dla przyszłości Wydziału rozwiązań na miarę naszych aspiracji i potrzeb społecznych, trwale lokujących nas w nowoczesnej Europie XXI wieku.

Dziekan – Zbigniew J. H. Pomorski

Prodziekani – Andrzej Wernicki

Zygmunt Wrona